

חינוך לחיים

פרשת ראה

"בנים אתם לה' אלוקיכם"

כת' בפרשה שהיחס של ה' אלינו מקביל ליחס של אב לבנו, וכמו שאצל הקב"ה לפעמים זה כמו בים סוף במידת "איש מלחמה" ולפעמים זה "זקן מלא רחמים". יש הנהגת שכר ועונש אבל יש גם הנהגה פנימית של אהבה ללא גבולות, אומנם אותה קל לשכוח אבל היא חייבת להיות אצלנו במודעות.

ואותו דבר ביחס אל ילדינו – יש אהבה ללא גבול, ללא תנאי כמו למשל לתינוק שנולד וההורים הנרגשים מרגישים אהבה עצומה ובלתי מותנית אליו. אבל אי אפשר לחנך כך את הילד כל ימי חייו. כאשר הילד קצת מתבגר, ההורים חייבים להציב לו גבולות, שכר ועונש. גמול על התנהגויות חיוביות ולהיפך. זה הכרחי לחינוך, ומי שאביו "לא עצבו מימיו" יגדל להיות מפונק או פרא. רק שההורה צריך לזכור שההנהגה הזו לא הכל!! האהבה לילד בשורשה אינה מותנית, וכל מה שחינוך הילד מחייב להנהיגו ע"פ מעשיו – אינו אלא לבוש והנהגה חיצונית לאהבה ההיא, הפנימית, הבלתי מותנית.

אך יש עוד רעיון חשוב כאן כפי שמספר ר' יעקב ניימן זצ"ל מורו ורבו של אבי ז"ל שפעם ראה את המשגיח (ר' משה רזנשטיין) בוחן ילד בשבת קודש וששאלו של מי הילד הזה, ענה לו "הוא ילד של הקב"ה" וכשהבין בי שאני מתפלל שלא ענה לשאלתי המשיך ואמר – אילו הייתי אומר לך שהוא ילד של חיים או שמריל היית יודע מי הוא הילד? ואם אני אומר לך שהוא של הקב"ה אתה לא יודע של מי הילד?

גישה כזאת לילדי ישראל צריכה להיות לכל ראשי ישיבה, למחנך ולמדריך, שמלמד תורה ומחנך ילדים של מלך מלכי המלכים הקב"ה. "בנים אתם לה' אלוקיכם", ולא שמלמד תורה ומחנך בן של חיים או של שמריל. כמו שצריך כל אדם לקיים "שויתי ה' לנגדי תמיד" כך צריך המורה – המחנך שיהיה תמיד לנגד עיניו שמלמד תורה עם ילדיו של מלך מלכי המלכים הקב"ה. המחשבה הזאת תעניק לו סבלנות לתלמידים והטיפול בהם יהיה לגמרי אחר, לאחר שיודע שמלמד תורה עם בן מלך.

כפי שראינו בעירוהבין שר' פרידא לימד את תלמידו 400 פעם עד שהבין, הסבלנות הזאת לא תובן אלא כשיודעים שלומד תורה עם בן המלך!! אז קל לסבול מהתלמידים ולא לתת שינה לעיניים ותנומה לעפעפיים אלא תמיד לחשוב איך לתקן ולהיטיב עם בנו של הקב"ה.

על הסבא מסלבודקא מסופר כשראה שבחור מהישיבה אינו מצליח היה צם בשבילו שיצליח בלימודו. הרב שך בהדרכות כותב שכל מחנך חייב להתפלל כל יום על כל תלמידיו שיצליחו. ועוד ועוד. כך צריך להיות אם מבינים שהוא בן מלך. חז"ל אומרים "אל תגעו במשיחו" אלו תינוקות של בית רבן, חז"ל הביטו על כל ילד שלומד תורה שהוא ראוי להיות משיח ה'. וכך צריכים המחנכים לראות את ילדי ישראל.

אך צריכים התלמידים ואנו לזכור שאם אנחנו בנים של המלך זה מחייב אותנו – כפי שמסביר הבעש"ט על הפס' "מוסר ה' בני אל תמאס" וכך מסביר: "מוסר ה'" – יש שיחות מוסר ששומעים מהמשגיח בישיבה או מחבר טוב או שלומדים בספרי המוסר, אבל יש גם מוסר היוצא כביכול מפיו של הקב"ה בכבודו ובעצמו. ומהו המוסר?? רק מילה אחת. "בני" זהו המסר שה' אומר לאדם. דע לך אתה הבן שלי!!! וככה, כבן של מלך – "אל תמאס", אל תמאס את עצמך... תכבד את מעמדך כבן מלך!!! אל תכניס את עצמך לדברים שימאסו אותך, שילכלכו את נשמתך. כי בן מלך אינו הולך בבוץ, ואם נתקל בשלולית של בוץ... הוא עוקף את המקום ההוא, כדי שמכנסיו ובגדי ההוד לא יטנפו. מי שיפנים את המוסר הזה, יוכל לעמוד כנגד כל המכשולים, כי בן מלך לא ממאס את עצמו, אינו עוסק בזוטות בדברים בזויים, אפילו כאלה שאינם בגדר חטא, על אחת כמה וכמה כאשר יש בהם כדי להכעיס את אביו, את המלך!!!

בן מלך זו מהות שאינה ניתנת לשינוי לעולם: אדם יכול לגרש את עבדו או את אשתו ואין לו יותר שייכות אליהם, אולם גם אם יכעס אב על בנו ויגרשו לקצוות תבל, לעולם הוא ישאר בנו, וכאשר האב ילך לבית עולמו הבן מחוייב לשבת שבעה. כי קשר של אב ובן הוא קשר בל יינתק.

ר' יעקב עמדין בהקדמה לסידורו כותב את הכלל הזה: כל מה שהאדם נלכד במצודת היצר הרע, בא לו מחמת ששוכח יחוסו הנורא והנפלא – כי בן מלך הוא, וחושב שהוא ממשפחת הכפריים וכו'. וכמו שאמר ר' אהרון מקרלין "החטא הנורא ביותר שיהודי עלול לחטוא הוא לשכוח שהוא בן מלך..."

"בנים אתם לה' אלוקיכם" – לעולם!!! והמהות המשובחת הזו מחייבת התנהגות אצילית ומעודנת, כי בן מלך זו מהות ערכית ואיכותית. זו גנטיקה אצילית, ובין אצילות לאצולה תהום עמוקה כמצולה.

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com